

Kerstviering in de Nicolaaskerk.

FOTO HELDERSE HISTORISCHE VERENIGING

De Nachtmis in de jaren zestig

Jan T. Bremer

Het onderstaand stukje kan ik, als rechtgeaard protestant, nooit geschreven hebben. Welnu dat heb ik ook niet. Maar als oud-rector van het Johannescollege, destijds een middelbare school voor katholieken én protestanten in Nieuwediep, kon ik wel een beroep doen op een (inmiddels 60-jarige) oud-leerling. Hij schreef me over zijn Kerstherinneringen het volgende: 'In mijn jonge jeugd was de Nachtmis in de Petrus- en Pauluskerk met Kerstmis om vier uur 's morgens. Een echte nachtmis had de bisschop van Haarlem verboden, want daar zouden ook dronken zeelui kunnen komen. Vanaf middernacht moest men nuchter blijven voor de Heilige Mis. We mochten niets meer eten of drinken. Dat was 'eucharistisch vasten'. Als je je

daaraan niet hield, dan mocht je niet ter communie, de heilige hostie ontvangen. Wat wél mocht was kauwgom kauwen. Dat slik je niet in en eigen speeksel ontzuochterde niet, volgens m'n moeder.

Klappertanden

Om drie uur werden we uit onze bedden gehaald. Spannend, maar wel kleumen en klappertanden. Zondagse kleren aan en met vader in het koude donker naar de kerk. Je had toen nog een hoogmis met 'drie heren'. Concelebratie, het gezamenlijk opdragen van de mis door meer dan één priester, bestond toen nog niet. De pastoor las de mis en beide kapelaans assisteerden als diaken en subdiaken. Het koor zong. De kerk was een zee van licht. Er was een prachtige kerststal met manshoge beelden. Om zes uur was de nachtmis ge-

Uit beeld

daan. Mij kregen ze niet mee naar huis, ik wilde daar blijven... Thuis wachtte het kerstontbijt aan een prachtig gedekte tafel met kerstloper, kaarsen, kerstbrood, worstenbroodjes. Maar ik kreeg geen hap door mijn keel. Voor mij was het feest al over. Ik had Gods engelen horen zingen. Wat moest ik met een luchtig kerstontbijt?

Bouwkeet

Vanaf 1967 gingen we naar de Vredeskerk. Nou, De Schooten was toen één groot baggerveld en de kerk was een bouwkeet! Door de blubber moest je er heen. Door de week was het schaftkeet en werd het altaar tegen de zoldering getakeld. Er was geen sacristie, een vertrek waar de geestelijke zich

kon kleden voor de altaardienst. Dus dat gebeurde gewoon bij het (van de Broeders geleende) altaar. Er stond een potkachelletje te schudden. Dat was de stal van Bethlehem en ik vond het geweldig! Met de Marine-kantinedienst was er geregeld dat er na de nachtmis ketels thee, koffie en warme chocola waren en ook krentenbollen. Kerstontbijt in de kerk. Die kerk zat mudvol, mensen leunden door de open ramen naar binnen. Het was echt pionieren maar zó stelde ik me de vroege kerk voor. Ik bedoel de kerk van de eerste missionarissen, met Sint Willibrord en Sint Bonifatius! Niet de kerk van pracht en praal, maar een houten keet in de blubber..? Of Willibrord en Bonifatius óók een 'wonderbare spijziging' na afloop van de nachtmis regelden is me niet bekend.